

Dato: 29. februar

Høring – regelverk om markedsregulering av kjøtt og egg (19/63842)

Nortura viser til Omsetningsrådets høring av regelverket knyttet til markedsregulering. Nortura vil gi vurderinger av forslagene som berører markedsregulering for kjøtt og egg.

Formålet med markedsregulering er å sikre uttak av pris på kjøtt og egg i henhold til avtaler i samsvar med forutsetningen om at denne kan oppnås i et balansert marked. Markedsregulator har ansvar for at de tiltak som iverksettes gjennomføres effektivt og konkurransenøytralt til en lavest mulig kostnad. Markedsordningen for kjøtt og egg er rettet mot sikkerhet for bonden og er ikke ment for å være en risikoavlastning for industri og handel. Muligheten Nortura har som markedsregulator til å benytte seg av markedsregulerende tiltak må sees i sammenheng med de plikter Nortura har i rollen som markedsregulator og kan ikke sees på isolert.

Videre viser vi til vårt høringssvar vedrørende LMD sitt forslag til endringer i rammeforskriften. Nortura støtter Omsetningsrådets vurdering av å ikke innføre dobbel mottakplikt på kjøtt.

Nortura støtter i all hovedsak forskriftene som er sendt på høring, men vi mener det er behov for noen mindre justeringer.

Generell kommentar

Gjennomgående, både i forskrift og retningslinjer, benyttes et system mer «overskriftsparagrafer» (eks § 1) og påfølgende «underoverskriftsparagrafer»/«under-underoverskriftsparagrafer» (eks. § 1-1 og § 1-1-1). Konsekvensen av dette systemet er at en del «overskriftsparagrafer» og «underoverskriftsparagrafer» blir stående uten regeltekst under seg. Systemer er antakelig ikke helt uvanlig, men i eks. tvisteloven er det til forskjell benyttet et system med kapitteleverskrifter, og der alle angitte paragrafer har en undertekst. Nortura oppfordrer til at et system tilsvarende eksempelvis tvisteloven vurderes.

Forslag til endringer i markedsreguleringsforskriften (endringsforskrift) (Vedlegg 1)

§3-1 Markedsregulators rolle

Her foreslås et nytt sjettede ledd; «*markedsregulator er forpliktet til å utføre de oppgaver som knytter seg til forsynings-, og mottaks- og informasjonsplikten*»

- Bestemmelsen burde inneholdt en henvisning til §§4-6.
- Det kan vurderes om tillegget passer bedre som et nytt tredje ledd.

§3-4 Kontroll og dokumentasjon

Punktet foreslås flyttet til «sluttbestemmelser» som ny §7-4.

- Det kan reises spørsmål ved om denne bestemmelsen hører hjemme under kapittel 7 om "sluttbestemmelser", eller om den bør inntas under et annet «kapittel».

§ 4. Forsyningsplikt, nytt andre ledd

Nortura støtter at tydeliggjøring av salgsbetingelser vil redusere faren for uklarheter ved kjøp fra Nortura på forsyningsplikta.

Det er mange aktører som benytter seg av forsyningsplikt på kjøtt. Særskilte, skriftlige avtaler med alle aktører vil føre til en betydelig håndtering av avtaledokumenter, særlig ved behov for oppdatering av salgsbetingelser som forutsetningsvis bør implementeres fra samme tidspunkt for alle aktører. Nortura mener det er mer hensiktsmessig å benytte seg av generelle salgsbetingelser som er tilgjengelige eks. på nettside, og at det henvises til disse fra eks. ordrebekreftelse. Tekstutformingen i § 6 reiser spørsmål ved om en slik fremgangsmåte for å sikre at salgsbetingelsene er vedtatt, er tilstrekkelig. Til sammenligning er krav om skriftlig avtale er også et vilkår for gyldighet av vernetingsavtaler. HR har lagt til grunn at skriftlighet oppfylles eks. gjennom henvisning fra kontraktsdokumenter (eks. HR-2011-2179). Nortura ser ikke grunn til å oppstille strengere krav enn dette ifm. kjøp på forsyningsplikt.

- Nortura foreslår derfor i stedet: *«Markedsregulator skal utarbeide skriftlige salgsbetingelser som skal gjelde for salg under forsyningsplikten. Salgsbetingelser skal anses å utgjøre del av avtale om salg under forsyningsplikten i den grad de er offentlig tilgjengelige og henvist til gjennom ordredokument m.v., eller dersom den som benytter forsyningsplikten på annen måte er kjent med at salgsbetingelsene gjelder.»*

§ 4-4 Egg

Det er ikke foreslått endringer i denne bestemmelsen. LMD har i forslag til endring av rammeforskriften foreslått å fastsette et tak for forsyningsplikten. Nortura mener dette er et fornuftig forslag. Det er imidlertid ikke LMD, men OR, som kan fastsette det nærmere innholdet av forsyningsplikten. Nortura foreslår at OR følger opp LMDs forslag på dette punktet.

§ 6 Informasjonsplikt og informasjonshåndtering

Begrepet informasjonshåndtering er nytt i overskrift, og nytt andre ledd om at Omsetningsrådet kan kreve at markedsregulator etablerer skriftlige rutiner for informasjonshåndtering.

Det nye avsnittet knytter seg til informasjonshåndtering, som er noe annet enn informasjonsplikt. Det kan reises spørsmål ved om bestemmelsen om informasjonshåndtering bør stå sist i bestemmelsen, ikke midt imellom to avsnitt om informasjonsplikt.

Formuleringen «Vedtak om markedsregulators informasjonsplikt skal sikre alle markedsaktører lik tilgang på informasjon [...]» er identisk med ordlyden i rammeforskriften (før foreslåtte endringer fra LMD). Bakgrunnen for denne formuleringen i rammeforskriften er at rammeforskriften retter seg mot OR – og at det er OR som vedtar (eg. stiller vilkår om) hvorvidt markedsregulator skal pålegges plikter. Nortura foreslår at man som ledd i «klarspråk»-gjennomgangen forenkler og stryker ordene «Vedtak om».

§ 7-2 Forholdet til forvaltningsloven og klage

Det kan reises spørsmål ved om denne bestemmelsen hører hjemme under kapittel 7 om "sluttbestemmelser", eller om den bør inntas under et annet «kapittel».

§7-3 Behandling av begjæringer om innsyn etter offentleglova

Det er kan fremstå uklart om "i saker som gjelder Omsetningsrådets saksbehandling" er ment som en avgrensning, enten i direktoratets myndighet eller omfanget av innsynsretten. Hvis offentleglova kommer til anvendelse vil ethvert saksdokument for organet kunne være gjenstand for innsyn. Det bør vurderes å justere ordlyden for å klargjøre.

Det kan reises spørsmål ved om denne bestemmelsen hører hjemme under kapittel 7 om "sluttbestemmelser", eller om den bør inntas under et annet «kapittel».

Forslag til forskrift om kompensasjon til frivillig førtidsslakting av verpehøns (vedlegg 2)

Forslaget til forskrift tilsvarer i hovedsak vedtak i Omsetningsrådet om førtidsslakting de senere år, og Nortura kan slutte seg til det reelle innholdet. Imidlertid vil vi benytte anledningen til å gå ekstra grundig gjennom formuleringer med tanke på å unngå uklarheter.

§ 3. Grunnvilkår

Siden kompensasjon er tema i § 4 synes det ikke naturlig å trekke det inn under dette avsnittet om vilkår.

Nortura har erfart at det kan bli misforståelser om alder på høner som kan tas ut til førtidsslakting. Beskrivelsen "dyr i alderen 58-75 uker i perioden det blir igangsatt førtidsslakting" blir feil i forhold til innretningen på ordningen at førtidsslakting skal ta utgangspunkt i normal slaktealder.

Forslag til ny første setning § 3;

Førtidsslakting omfatter produsenter som har høner med ordinær slaktealder, 78 uker, i perioden førtidsslakting er iverksatt.

Øvrige vilkår er godt beskrevet.

§ 4. Kompensasjon for førtidsslakting

Intervall for kompensasjonssats og ramme for hvor mye eggproduksjonen som kan reduseres må forhåndsfastsettes av Omsetningsrådet. Nortura finner det imidlertid ikke naturlig å avgrense dette til årlige vedtak. Førtidsslakting skal ikke være et fast tiltak, og endringer i eggmarkedet og behov for fleksibilitet tilsier begrepet "årlig" ikke bør benyttes her.

Under dette avsnittet om kompensasjon bør det ikke trekkes inn bestemmelser om ramme.

Setningen " Rammen for hvor mye eggproduksjonen som kan reduseres per år, forhåndsfastsettes av Omsetningsrådet årlig" bør flyttes til §2, og vi anbefaler at årlig vedtak tas ut.

Det bør komme tydeligere fram at Omsetningsrådet forhåndsfastsetter intervall for kompensasjonssatsen.

Andre setning i § 4 er noe komplisert, og vi foreslå slik justering;

Omsetningsrådet forhåndsfastsetter intervall for kompensasjonssatsen, og Nortura fastsetter konkret sats. Kompensasjonen blir beregnet av tapt eggleveranse i ukene fra slaktetidspunktet frem til ordinær slaktealder multipliseres med satsen.

§ 6. Administrasjon, dispensasjon og klage

Første og andre ledd innebærer delegasjon av offentlig myndighet til Nortura. Dette bygger på at Nortura i slike tilfeller ikke forvalter egne midler, men omsetningsmidler. Det blir da feil at tredje ledd legger opp til at kompensasjon til Nortura, som følge av at Nortura av praktiske grunner har lagt ut for betaling til produsentene, skal «vedtas» av OR. Det er Nortura som i slike tilfeller har gjort rettslig bindende vedtak om bruk av omsetningsmidlene, og Nortura har objektivt krav på å få kompensert for eventuelle utlegg. Alternativet måtte evt. være at OR/Ldir selv sørger for utbetaling til produsenter i samsvar med vedtak fattet av Nortura.

På denne bakgrunn foreslås det å stryke tredje ledd: Dersom ikke noe annet sies ligger det i ordningens system at Nortura har objektivt krav på utbetaling iht. de vedtak Nortura har truffet.

§ 7. Råd for frivillig førtidsslakting

Rådet for frivillig førtidsslakting har to representanter fra Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund og to representanter fra Nortura. Forslaget om å utvide til tre representanter fra hver organisasjon synes mindre fleksibelt og unødvendig. Dagens representasjon bør videreføres.

§ 8. Opplysningsplikt og kontroll

Formuleringen under dette punktet gir godt grunnlag for en praktisk oppfølging, og Nortura har erfart behov for å kunne kreve slik oppfølging.

§ 9. Tilbakebetaling

Feilutbetalte beløpet må kunne kreves tilbakebetalt fra mottaker, og det vil ikke være tilstrekkelig at det motregnes i senere utbetaling av kompensasjon for førtidsslakting.

Det er en feil formulering i første setning. Meningen må være å si at dersom mottaker av kompensasjon ikke overholder vilkår i forskriften eller vilkår i vedtaket, kan hele eller deler av det utbetalte beløp kreves tilbake, evt. motregnes.

Det er ikke regulert hvem som har kompetanse eller ansvar for å gjennomføre krav om tilbakebetaling – i ytterste konsekvens anlegge søksmål. Etter Norturas syn bør det være OR (ved Ldir) som fremsetter krav om tilbakebetaling av omsetningsmidler.

Forslag til forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg (vedlegg 3)

Nortura ser det som korrekt at det ikke er foreslått reelle endringer i dette tiltaket, og vi støtter utsendt forskrift. Det er naturlig at ordningen omfattes av en egen forskrift i stedet for en del av retningslinjene for markedsregulering egg siden ordningen er åpen for flere aktører. Samtidig er det viktig for Nortura å understreke betydningen skilleproduksjonen har for markedsreguleringen av egg.

§ 7. Søknad og frister

Under søknad om å bli godkjent eggprodusent benyttes begrepet spesialmarkedene, men det bør her endres til markedene.

§ 10 Tilbakebetaling

Det er en feil formulering i første setning. Meningen må være å si at dersom mottaker av kompensasjon ikke overholder vilkår i forskriften eller vilkår i vedtaket, kan hele eller deler av det utbetalte beløp kreves tilbake, evt. motregnes.

Forslag til forskrift om prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder (vedlegg 5)

Forskriften omfatter egg og melk, og Nortura konsentrerer sine vurderinger om egg. Nortura finner det naturlig at bestemmelser om prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder samles for sektorene. Bestemmelsene vedrørende egg er relativt mye endret i utforming, og her er egg tilordnet samme system som melk har hatt. I forholdet målsettingen med ordningen om å øke omsetningen og bedre markedsbalansen ved tilbudsoverskudd, endres ikke noe. Praktiseringen for egg må tilpasses til årlig forhandsfastsetting av sats mot nå hyppigere endringer over året. Nortura er enig i at

Omsetningsrådet skal fastsette satser, til erstatning for dagens ordning for egg hvor satsen er en beregnet differanse mellom norsk og internasjonal pris. Samtidig er det nødvendig at markedsregulator foreslår satser. Kompetansen som markedsaktør og markedsregulator må legges til grunn. Oppsummert støtter Nortura foreslåtte forskrift om salg til spesialmarkeder.

Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt (vedlegg 7)

I § 3-1 og § 3-2 benyttes begrepene «godtgjøres», «ytes» og «skal avregnes» for å angi markedsregulators rett til kompensasjon for hhv. prisnedskrivning og frysefradrag. I forslaget til § 3-3 benyttes derimot begrepet «kan gis» for å angi det samme. Nortura oppfatter ikke at det er ment å være noen realitetsforskjell mht. markedsregulators krav på kompensasjon for gjennomførte tiltak. Begrepsbruken bør derfor samordnes – og det bør tydelig fremkomme at dersom markedsregulator har forholdt seg til retningslinjene, har markedsregulator krav på godtgjørelse slik det er angitt.

Nortura merker seg at § 6 om tilbakebetaling er foreslått strøket. Brudd på retningslinjene er å anse som brudd på vilkår for et begunstigende vedtak og i dette ligger det som utgangspunkt at krav på betaling ikke oppstår med mindre vilkårene er oppfylt. Det er imidlertid ikke gitt at mindre feil skal lede til tilbakeholdelse eller tilbakebetaling, eller i så fall i hvor stor grad. Dette bør nødvendigvis bero på et skjønn.

For å unngå uklarhet mener Nortura at det bør fremgå av et punkt om tilbakebetaling at «eventuell reduksjon av tilskudd skal stå i rimelig forhold til hvilke vilkår i retningslinjen som er brutt» (eller lignende formulering).

§3-3 Spesialmarkeder

Nortura støtter Omsetningsrådets forslag om å styrke reguleringstiltak for kjøtt igjennom spesialmarkeder. Dette er viktig nå som reguleringseksperten avvikles. Ved en tilpassing av kjøttprodukter for salg til spesialmarkeder som tilfredsstiller dagens kundekrav vil salg i disse markedene bidra til bedret markedsbalanse for det innenlandske markedet ved ubalanse.

Retningslinjer for markedsregulering av egg (vedlegg 8)

§ 2-1 Reguleringslagring

"Kostnader ved kjølelagring av egg og eggprodukter godtgjøres fra og med andre uke" er en formulering som har vært fast helt siden det ikke var eget reguleringslager for egg. Regelverket ga merking for lengre holdbarhet, og det var nødvendig å avgrense egg på eggpakkeriene fra deres forretningsmessige lager. Alle egg som mottar lagringsgodtgjørelse nå, er egg på lager for å benyttes til eggprodukter. Egglageret er overskuddsegg i Nortura som ikke ble solgt til konsumegg, egg utsortert på grunn av kvalitet eller egg levert på dobbel mottaksplikt.

Reguleringslager for egg er et eget avgrenset lager og eggene er allerede en uke gamle, og derfor bør formuleringen "fra og med andre uke" tas ut.

Mvh

Ole Skulberg

Direktør Totalmarked kjøtt og egg, Nortura